

La nr. 400, Argeșul curge spre Dulcea Franță pentru a-l confirma pe Eugene Ionesco

(Potrivit lui, “Copilăria nu mai există din clipa în care lucrurile nu mai sunt uimitoare”)

În fiecare toamnă, de 34 de ani încoace, un primar dintr-o comună franceză se încapătânează să adune, la el acasă, desenatori și umoriști din lumea largă. Formula este simplă: în două sfârșituri de săptămână, la capăt de septembrie și la început de octombrie, locuitorii de vază din Saint Just le Martel își deschid larg porțile gospodăriilor să-l primească, fiecare, pe Artistul Străin repartizat de la primărie. În aceste două săptămâni, cele 2.500 de suflete ale comunei se înzecesc pentru că această vremelnică dar tradițională “Capitală internațională a desenului de presă” atrage lumea ca un magnet. Turismul cultural înfloarește spre bucuria și folosul tuturor. Expoziția “La liberté d'en rire” unde au expus desenatori din toată lumea face, fără îndoială, ca spiritul lui “Charlie Hebdo” să renască și să rămână de-a pururea viu pe pământ francez.

“Zboară cocorii” nu e doar un film sovietic premiat cu aur la Cannes

Din 1981, nesmintit, în ultima vineri a lunii septembrie, caricaturiști din toată lumea, din Australia până-n America de Sud, din Africa până-n America de Nord, din Ural și până-n Sicilia, se pun în mișcare ca să ajungă, fix la ora prânzului, în Gara Austerlitz din Paris. Acolo îi așteaptă un vagon special aflat în compoziția trenului care pleacă de la Paris spre Perpignan și unde, ca-n gara Simeria din România, e un nod de cale ferată care bifurcă trenurile. La ei, o garnitură o ia spre Spania, alta o ia spre sudul Franței. Vagonul cu nr. 5 le este rezervat, gratuit, doar caricaturiștilor lumii. Stația terminus e Limoges. Asemeni cocorilor albi care pleacă, după un orar doar de ei știut, din Siberia tocmai în India sau în China, asemeni pinguinilor imperiali care ies din oceanul în care și-au petrecut iarna și parcurs, prin nămeți, sute de kilometri pentru a-și depune oul sau pe un mal stâncos, pe Antarctica-n jos, sau ca somonul, unicul pește care poate trăi și-n apă dulce și-n apă sărată, care atunci când îi vine sorocul împerecherii lasă baltă oceanul și străbate, împotriva curenților, apele reci ale râurilor pentru a-și lăsa icrele în siguranță pentru ca, apoi, să poată muri fericit, și artiștii plastici - păstoriști de dl. Gerard Vandenbrouke - procedează exact la fel. Ei își trimit, înainte vreme, desenele spre centrul Hexagonului și pleacă, mereu spre același loc, mereu în aceeași zi, mereu la aceeași oră, mereu în aceeași companie, ca să le vadă expuse pe peretii albi ai Capitoliului și ca să le compare cu cele ale altor confrăți veniți de aiurea.

La ei, vaca, porcul și cu mielul trag la aceeași barcă. Nu ca, la noi, “Racul, broasca și o știucă”...

Trei dintre ei, cei mai merituoși, vor fi recompensați, în natură (sau cu contravaloarea în euro), cu o vacă, cu un porc și cu un miel. Sunt cele trei premii importante ale salonului. În acest an premiul “l'Humour Vache” a fost conferit d-rei Corinne Rey (zisă și “Coco”) pentru ea că a fost unul dintre desenatorii curajoși ai lui “Charlie Hebdo”, care a fost amenințat direct de frații Kuachi dar a reușit să scape cu viață. Ea a oferit vaca voluntarilor salonului ca s-o pună la proțap și să încingă o petrecere populară în amintirea celor morți și în cinstea celor vii. Porcul “Cul Noir” de Limousin i-a revenit francezului Mouss iar mielul “Baronet” - d-nei Maria

Veronica Ramirez din Argentina. Nu știm, la ora închiderii acestei ediții, care a fost soarta ultimelor două premii. Cele trei animale, vaca, porcul și mielul, fac fala localității și, alături de salonul de umor, sunt cele mai bune produse de export ale Limousin-ului, o regiune cum nu sunt multe în Franța. Gândiți-vă doar că din Coreze se trage fostul președinte al Franței, Jacques Chirac, iar Thule e fieful electoral al lui Francois Hollande. Pentru Gerard Vandenbrouke, Opera sa capitală, e Salonul de umor grafic de la Saint Just. Acesta a crescut odată odată cu țara (sa) și, desigur, odată cu el. Gerard a fost profesor, a fost primar în nenumărate legislaturi iar acum e ditamai președintele Consiliului regional din Limousin. (În paranteză fie spus, Franța are doar 20 de regiuni în timp ce România, țară francofonă, are 40 de județe. Și tot atâția baroni...) În locul său la primărie e, acum, prietenul său socialist, d. Joel Garestier și, împreună, fac o echipă unită. Ei nu l-au citit, încă, pe Alecu Donici ca să le dea unele idei dâmbovițene. Nea Alecu a sesizat, încă de-acum mai bine de un secol, cum racul, broasca și știuca “într-o zi s-au apucat/ de pe mal pe iaz s-aducă/ un sac cu grâu încărcat”. N-au reușit. Motivul? “Racul înapoi se da/ Broasca tot în sus sălta/ Știuca foarte se izbea/ Și nimic nu isprăvea”. Rezultatul era previzibil: „Sacul în iaz nu s-au tras/ Ci tot pe lac a rămas” iar morala-i una singură, ori că-i trasă pe Bahlui, ori e constatată hai-hui: „Așa-i și în omenire,/ Când în obștii nu-i unire”.

O rețetă de succes garantat: Desene acide și brânză fină “pour la bonne bouche”

De 34 de ani, meniul e același: o friptură (în sânge) de vacă limousină, un cotlet de miel “Baronet”, un grătar de porc marca “cul noir” (nu-l mai traduc, e chiar așa cum vi-l închipuiți...), salate, vin roșu catalan iar spre final, neaparat, o bucată de brânză franțuzească (“pour la bonne bouche”, cum ziceau oamenii locului...) Între mese, lumea e servită cu sandviciuri din pateu de “cul noir” și castraveți murați plus prăjiturele din cele mai diverse. Aveau, însă, un defect. Îți dezzechilibrau, ulterior, cântarul. La bar, dacă ești artist, poți comanda orice și totul e gratuit. Toți ceilalți plătesc tot ceea ce consumă. Inclusiv primarul și președintele. Intrarea la expoziție e 6 euro. Toți copiii de la școlile din sat și din împrejurimi intră gratuit și desenează, cot la cot, cu marii artiști ai penitei și ai creionului. Se fac sute, poate mii de portrete. (Câteodată, artiștii o mai dau și-n bară. Un caricaturist i-a făcut unei doamne niște dinți mai mari decât îi avea în realitate. Băiețelul care își înșoțea mama n-a putut să accepte așa ceva și s-a revoltat. A luat opera de artă, a făcut-o bucățele și a aruncat-o la coș. De la această întâmplare, la Saint Just caricaturiștii au grijă să-și înfrumusețeze, la maximum, subiectele feminine. Mai ales dacă sunt și mame...)

“A fi izgonit din copilărie înseamnă a fi izgonit din paradis, înseamnă să fii adult”. (Ionesco)

Anul acesta, pentru că la deschiderea oficială au fost prezente văduvele lui Wolinski, Tignous și Cabu (desenatorii de la “Charlie Hebdo” căzuți la datorie) am fost mai păziți la fel de strașnic precum niște șefi de stat. Jandarmii erau, ca niciodată, la vedere dar

oficialitățile ne-au declarat, după eveniment, că printre noi erau infiltrați o seamă de agenți sub acoperire pentru a putea preîntâmpina orice atentat terorist. Marise, văduva lui Wolinski, o superbă doamnă blondă, îmbrăcată în negru, și fiica lor, Helene, au donat biroul faimosului desenator, împreună cu biblioteca, Centrului cultural din Saint Just. A fost, fără îndoială, o alegere fericită. Reconstituirea a fost atât de minuțios făcută încât de pe geamul biroului se vede, datorită unei fotografii imense, peisajul pe care-l zărea și artistul atunci când desena pentru noi. “Spațiul Wolinski” se putea admira prin geamuri groase de sticlă unde nimeni nu putea să intre și să tulbure spiritul locului. Oficilitățile au vorbit, la deschidere, cu mult suflet și cuvintele lor au emoționat sincer o asistență predispusă, în mod tradițional, mai mult spre haz decât spre necaz. La Centrul cultural, oaspeții desenează, în draci, pe fațe de masă (de unică folosință), pe farfuriile de plastic, pe cataloage, pe afișe, pe șervețele, pe banknote fără valoare (precum leul și cu rubla) iar beneficiarii portretelor le subtilizează, și le țin ca pe niște sfinte odoare, în arhivele lor sentimentale. În vagon, în cele aproape cinci ore ale călătoriei, intri în vorbă, pe îndelete, cu prieteni mai vechi sau mai noi. Anul trecut ne-am împrietenit cu Rousso, un caricaturist ce se lăuda că stătea chiar la Fontainebleu dar că n-a vizitat, niciodată, palatul. A avut mereu alte priorități. Ne-a întrebat dacă îl cunoaștem pe Alex de la Otopeni și i-am confirmat, “da, îl știu bine...”. A fost începutul unei frumoase prietenii. Anul acesta am legat o prietenie strânsă cu trei caricaturiști evrei: Yuval Caspi, Nimrod Reshef - Nimi și Michel Kishka. (Ei au observat că doar românii au două organizații FECO - e vorba de federația europeană a caricaturiștilor, n.n. - în țară în timp ce toți ceilalți, din alte țări, au una și bună.) Cu ei am pus la cale o expoziție comună despre Dracula, personajul transilvan cel mai cunoscut din lume. La masă am devenit prieteni la cataramă cu Maria Veronica Ramirez, o apropiată a lui Maradona și chiar a Papei. Am aflat că și Papa și Maria țin cu echipa de fotbal din San Lorenzo care în anul, unic, în care a cucerit campionatul argentinian s-au apropiat, sufletește, ca doi fani veritabili. În expoziție, am cunoscut-o pe ziarista Julie Carnis, domnișoara care a ales, din rațiuni doar de ea știute, patru caricaturiști din cei 280 care expuneau la Saint Just pentru a-și argumenta și ilustra un reportaj în faimosul cotidian “Liberation” de la Paris. A stat cu fiecare de vorbă cam o oră și jumătate pentru a ne cunoaște și pentru a-și înțelege eroii și lumea de unde venea fiecare. A scris apoi reportajul “La Saint Just, sufletele lui Charlie s-au reunit. Aici a fost celebrat acel 11 ianuarie al desenatorilor”. (E ziua în care a avut loc masacrul de la “Charlie Hebdo”, n.n.) Subtitlul a fost extrem de onorant în ceea ce ne privește: “Patru din cei 280 de profesioniști, Rayma Suprani (Venezuela), Michel Kishka (Israel), Djamel Lounis (Algeria) et Mihai Barbu (România) depun mărturie”. Ideea care se desprindea din text era că, întotdeauna, libertatea are prețul ei. Dar cu nici un preț nu trebuie să renunți la ea...

“Suntem comici. Sub aspectul ăsta ar trebui să ne vedem.

Nimic altceva decât umorul, roz sau negru sau crud, dar numai și numai umorul ne poate reda seninătatea. De aici înainte nu voi mai scrie drame. Nu voi mai scrie decât ca să mă
(continuare în p. 31)

Gerard a fost profesor, a fost primar în nenumărate legislaturi iar acum e ditamai președintele Consiliului regional din Limousin. (În paranteză fie spus, Franța are doar 20 de regiuni în timp ce România, țară francofonă, are 40 de județe. Și tot atâția baroni...)

reportaj